

Rechtspraak in het kort

Nederland

Rechtspraak

Rechtbank Amsterdam, 27 augustus 2014, IEPT20140827, ECLI:NL:RBAMS:2014:5397 (LIRA/UPC c.s.)

Geschil tussen collectieve beheersorganisatie Stichting Lira (Lira) en kabelbedrijven UPC, Zeelandnet en Ziggo (UPC c.s.). Lira vordert een verbod van openbaarmaking door UPC c.s. van aan Lira door de tekstschrijvers overgedragen werk. De rechtbank oordeelt dat die overdracht geldig is en dat voor zover daarbij rechten m.b.t. toekomstige werken worden overgedragen deze voldoende bepaald zijn om te kunnen worden overgedragen. Artikel 45d Auteurswet staat daaraan niet in de weg.

Noot

De rechtbank ontknoot wat de Hoge Raad nog verknoopt gelaten had in het arrest *NORMA/NLkabel*. Staat het wettelijk vermoeden van overdracht door de maker aan de producent in de weg aan een eerdere overdracht door de maker van zijn werk aan een cbo, i.c. Lira? In *AMI 2014/3* heb ik de argumenten voor en tegen op een rij gezet en voor de oplossing gekozen waartoe nu ook de rechtbank is gekomen. UPC had er alle belang bij dat de producent en niet Lira beschikte over de rechten van de makers, i.c. de tekstschrijvers bij een av-productie op het script en op de dialogen. Daartoe stelde zij dat de maker niet bevoegd was zijn rechten over te dragen aan Lira omdat die rechten van rechtswege al aan de producent zouden toekomen, c.q. dat Lira geen rechten had verkregen omdat de beoogde overdracht niet zou voldoen aan de eis van voldoende bepaaldheid. Ik beperk mij tot de eerste stelling omdat die dogmatisch het meest interessant is. De argumenten van UPC voor die stelling zijn: (1) de tekst van artikel 45d Aw ('tenzij de makers en de producent schriftelijk anders overeengekomen zijn') dwingt tot de conclusie dat de maker zijn rechten nooit zelfstandig aan een ander dan de producent kan overdragen; (2) overdracht bij voorbaat van toekomstige goederen is onmogelijk indien het verboden is die goederen tot onderwerp van een overeenkomst te maken en dat is het geval vanwege het wettelijk vermoeden van overdracht aan de producent; (3) producenten hebben een ouder recht op levering, omdat artikel 45d Aw uit 1985 stamt en Lira pas in 1986 is opgericht. Argumenten (2) en (3) zijn bezwaarlijk serieus te nemen. Argument (1) wordt door de rechtbank verworpen, omdat (a) uit de geciteerde tekst niet dwingend volgt dat zonder afwijkend beding overdracht alleen aan de producent kan plaatsvinden, en (b) het vermoeden van overdracht pas werkt vanaf het moment dat de film vertoningsgereed is. Vóór dat tijdstip kan de maker dus zijn rechten op zijn tot stand gebrachte bijdrage aan een ander, ook bij voorbaat, overdragen. De rechtbank ondersteunt argument (b) met uitgebreide verwijzingen naar de MvT. Dat was m.i. niet nodig geweest: het staat gewoon in de wet. Maar afgezien daarvan vind ik de beslissing niet alleen juridisch correct, maar ook juist, omdat artikel 45d Aw steeds restrictief moet worden uitgelegd, nu het gaat om een beperking van de rechten van de maker.

Dat wil niet zeggen dat de ontkenning alles opheldert. De tekstschrijvers hebben nu samen met de filmmuziekmakers een cbo-positie. Bij de regisseurs ligt dat moeilijker omdat die uiteraard nooit over een voor de vertoningsgerede film voltooid en dus overdraagbare bijdrage beschikken. Datzelfde geldt voor acteurs.

De toevalligheid van de ontkenning – hoe correct en juist ook – draagt niet bij tot haar aanvaarding. Het door BC en de Arl vereiste evenwicht tussen producent en alle betrokken makers komt dan een stuk beter tot uiting in het wetsvoorstel (zie daarover Visser in het reeds genoemde *AMI*-nummer). Dat evenwicht vereist intussen wel dat het gaat om waar het om moet gaan: om vergoedingsrechten en niet om verbodsrechten.

JJCK

Gerechtshof Den Haag 21 oktober 2014, IEPT20141021 (Dierenporno)

Het in Nederland strafbaar stellen van dierenporno leidt niet tot ont-neming van IE-rechten. Exploitatie in Nederland is weliswaar niet meer mogelijk, maar deze rechten zijn niet zonder nut geworden, aangezien dierenporno in een andere aantal landen is toegestaan. Er is geen sprake van schending van artikel 1 Eerste Protocol EVRM: de (omvang van de) schade is onvoldoende onderbouwd.

Samenvatting

2.1 Het hof begrijpt grief 1 zo dat Studio Martis c.s. daarin aanvoeren dat de rechtbank heeft miskend dat in hun geval sprake is van ontneming van eigendom en dat zij reeds om die reden schade-loos moeten worden gesteld. Deze grief faalt reeds omdat Studio Martis c.s. niet toelichten welke eigendommen aan hen zijn ontnomen. Voor zover zij doelen op de door hen gestelde auteurs- en licentierechten is van ontneming geen sprake. Deze rechten zijn op zichzelf door de Wet niet aangetast. Weliswaar kan het zijn dat de exploitatie van deze rechten in Nederland onmogelijk is gemaakt, maar zonder nadere toelichting, die ontbreekt, kan niet de conclusie worden getrokken dat deze rechten voor Studio Martis c.s. geen enkel nut meer opleveren, aangezien ook volgens de eigen stellingen van Studio Martis c.s., dierenporno in een aantal andere landen is toegestaan.

2.2 De rechtbank heeft terecht en overigens in hoger beroep onbestreden, overwogen dat van een schending van art. 1 EP alleen sprake kan zijn indien geen *fair balance* bestaat tussen het met de ingevoerde maatregel nagestreefde algemeen belang enerzijds en de individuele belangen van het de door die maatregel getroffen individu, en dat die *fair balance* ontbreekt indien bij de betrokkene sprake is van een individuele en excessieve last (*individual and excessive burdens*). [...]

2.4 Het hof is van oordeel dat grief 3 faalt en dat Studio Martis c.s. ook overigens onvoldoende hebben gesteld om tot de conclusie te kunnen komen dat gesproken kan worden van een individuele en excessieve last aan hun kant. Studio Martis c.s. hebben op geen enkele wijze inzichtelijk gemaakt welke schade zij in welke omvang hebben geleden, hoe deze schade zich verhoudt tot de resultaten die Studio Martis c.s. vóór de inwerkingtreding van de Wet realiseerden, welke inkomsten Studio Martis c.s. realiseerden uit andere activiteiten dan de productie en verkoop van dierenporno, welke investeringen zij hadden gedaan in bedrijfsmiddelen, welke waarde toekwam aan die bedrijfsmiddelen voor en na 1 juli 2010, in welke mate die bedrijfsmiddelen ook na 1 juli 2010 inzetbaar waren voor andere, wel toegestane activiteiten en in hoeverre voor Studio Martis c.s. de mogelijkheid bestond over te schakelen op dergelijke andere (legale) activiteiten.